

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کارگاه دانش پژوهی آموزشی

چگونه یک فعالیت دانش پژوهانه (فرایند آموزشی) بنویسیم؟

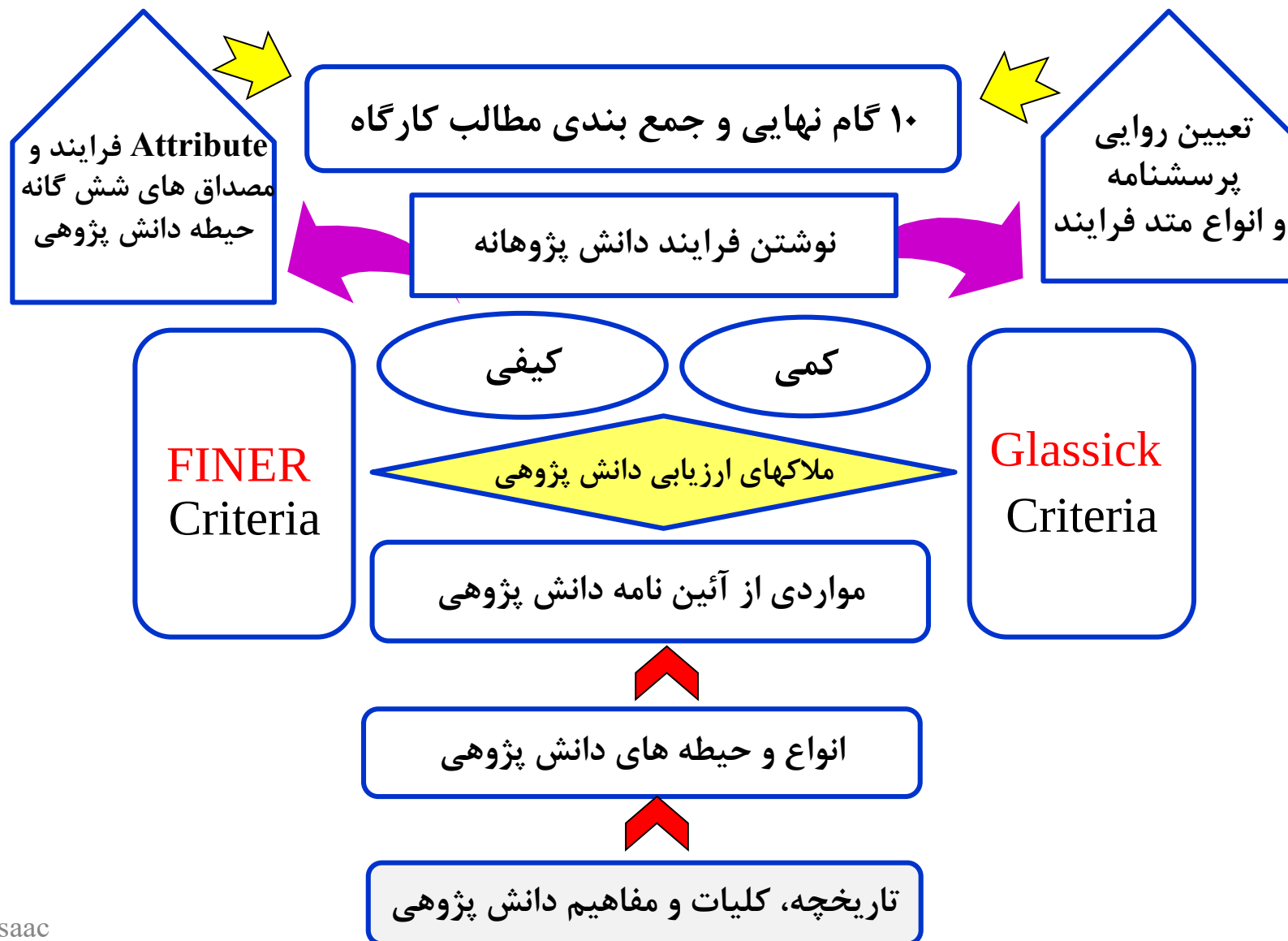
ویژه اعضای محترم هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بهبهان

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی
درمانی بهبهان

کارگاه دانش پژوهی آموزشی در یک نگاه

معرفی / فعالیتهای مربوط به دانش پژوهی آموزشی: اسحاق مرادی

- کسب فرایند آموزشی برتر **کشوری** در سال ۱۳۹۵
- دارنده ۸ فرایند برتر دانشگاهی (ع پ **ارومیه**)
- دارنده ۴ فرایند برگزیده دانشگاهی (ع پ **ایران**)
- **داور** ۶ دوره جشنواره آموزشی شهید مطهری
- عنوان مرتبط پایان نامه دکترای تخصصی (آموزش پزشکی):
تعیین و شناسایی مولفه های دانش پژوهی آموزشی و ارایه مدل مفهومی

نمونه کارگاه های دانش پژوهی آموزشی برگزار شده

دانشگاه های علوم پزشکی:

- SoTL 1 . 96-10-21 Urmia
- SoTL 2 . 99-3-11 Urmia
- SoTL 3 . 99-3-21 Urmia
- SoTL 4. 99-4-3 Sabzevar
- SoTL 5. 99-4-26 IRAN 1
- SoTL 6. 99-6-5 Khoy
- SoTL 7. 99-6-11 IRAN 2
- SoTL 8. 99-7-23 Urmia 4
- SoTL 9. 99-08-28 IRAN 3
- SoTL 10. 99-10-02 Jirouft
- SoTL 11. 99-12-14 Urmia 5
- SoTL 12. 00-04-13 IRAN 4
- SoTL 13. 00-06-08 Urmia 6
- SoTL 14. 00-08-09 Bojnord 1
- SoTL 15. 00-08-16 Bojnord 2
- SoTL 16. 00-08-18 Zanjan
- SoTL 17. 00-08-26 Behbahan

■ ارومیه (۶ کارگاه آموزشی) ■ جیرفت (۱ کارگاه)

■ ایران (۴ کارگاه) ■ بجنورد (۲ کارگاه)

■ سبزوار (۱ کارگاه دو روز) ■ زنجان (۱ کارگاه)

■ خوی (۱ کارگاه) ■ بهبهان (هفدهمین کارگاه)

سابقه تدریس مدرس

ایران

ارومیه

تهران

کرمان

زنجان

خوی

اردبیل

رفسنجان

جیرفت

کرمانشاه

بجنورد

دزفول

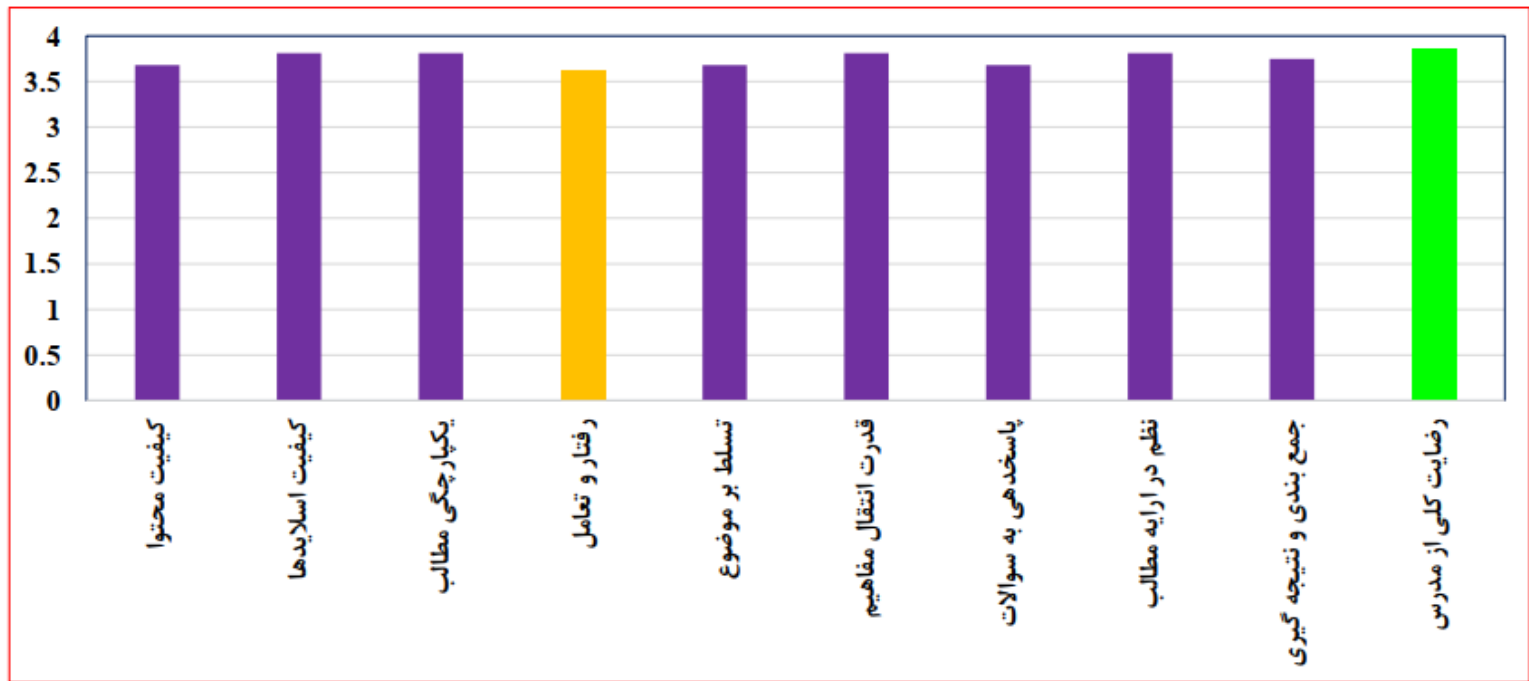
آبادان

سبزوار

واحد
بین الملل
(ایران)

نتایج نظرسنجی کارگاه‌های دانش‌پژوهی آموزشی برگزار شده

نمودار ۱- امتیاز کسب شده به تفکیک هر کدام از سوالات پرسشنامه (از مجموع ۴ نمره)

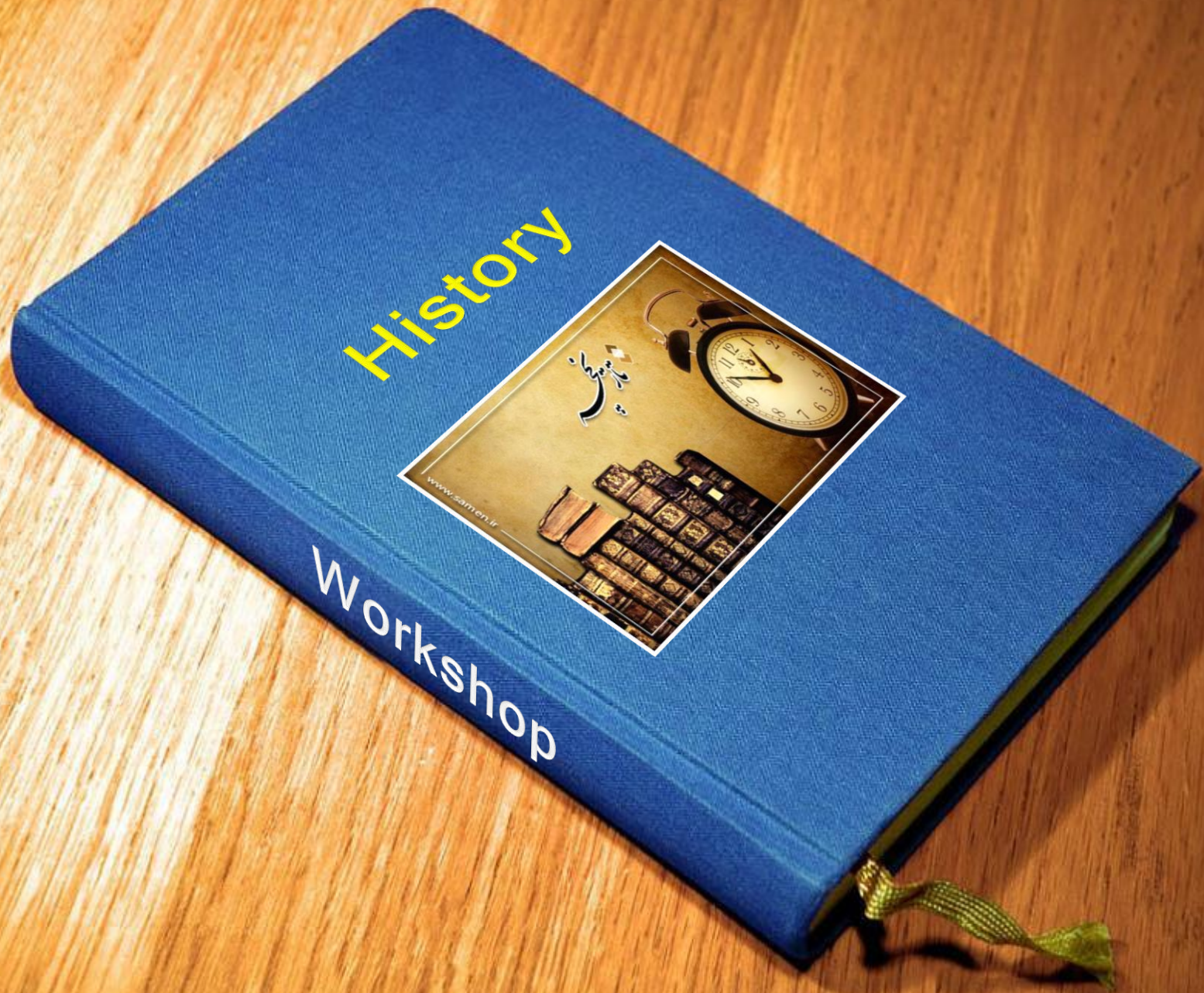

رضایت کلی شما از مدرس	۱۴	۲	۰	۰	۰	۶۲	۳/۸۷	۹۷٪
-----------------------	----	---	---	---	---	----	------	-----

- بدون فرایند آموزشی: شماره ۱
- دارای فرایند آموزشی منتخب **دانشگاهی**: شماره ۲
- دارای فرایند آموزشی منتخب **کشوری**: شماره ۳

فرایند آموزشی

تاریخچه

❖ نیمه قرن ۲۰ و جنگ جهانی ۲: نیاز جامعه به اختراعات
❖ روآوردن محیطهای آکادمیک به پژوهش
❖ توسعه فزاینده پژوهش به عنوان الگویی از عملکرد
❖ اعضای هیات علمی دانشگاهها
❖ تأسیس اداره توسعه و پژوهشهای علمی واشنگتن
❖ دستیابی شوروری به صنعت فضایی ۱۹۵۰ و تشدید روند
❖ استخدام افراد جهت آموزش: ارزشیابی براساس پژوهش
❖ تصمیم گیری ارتقاء براساس مقالات: قابل اندازه گیری

❖ مطالعات بویر: هدف اولیه دانشگاهها در تربیت مدیران
آینده در امریکا
❖ ۱۸۶۲: تصویب لایحه حمایت از موسسات آموزش
دهنده هنر و مهارتهای مورد نیاز صنعت و کشاورزی
❖ توجه به نقش محیطهای آکادمیک در ارائه خدمات به
جامعه و توجه به نیازهای جامعه
❖ دانشگاههای آلمان: فعالیت گسترده در پژوهش
❖ تحت تاثیر قرار دانشمندان آمریکایی محصل در آلمان

دانش پژوهی آموزشی

تقابل آموزش و پژوهش

اعضای هیات علمی به
عنوان مدرس استخدام
می شوند ولی به عنوان
محقق مورد ارزیابی
قرار می گیرند.
(Mc-Gee)

عضو هیات علمی باید بین
دو گزینه یکی را انتخاب
نماید (ران ریچارد):
- خدمت به دانشجو
- ارتقای رتبه

✓ معلمی که خوب درس می دهد الزاما مساوی کسی نیست که پژوهشهای خوبی انجام می دهد.

✓ تدریس در دانشگاه تنها حرفه ای است که درخصوص آن آموزش داده نمی شود. Barzun 1968

تاریخچه (ادامه)

A SPECIAL REPORT

Scholarship Reconsidered

PRIORITIES OF THE PROFESSORiate

ERNEST L. BOYER

SCHOLARSHIP ASSESSED

Evaluation of
the
Professoriate

Charles E. Glassick ■ Mary Taylor Huber ■ Gene I. Maeroff

An Ernest L. Boyer Project of
The Carnegie Foundation
for the Advancement of Teaching

❖ ادامه دوگانگی بین آموزش و پژوهش: تا اوایل ۱۹۹۰
❖ گزارش بویر و گلاسیک ۱۹۹۰: پیشنهاد ارایه نگاه
❖ جدید به دانش پژوهی
❖ انتشار کتاب بویر تحت عنوان بازنگری مفهوم دانش
❖ پژوهی: موسسه کارنگی
❖ تحول در زمینه آموزش
❖ پژوهش: فقط یکی از انواع فعالیت های دانش پژوهی
❖ گلاسیک: معرفی ۶ معیار دانش پژوهی آموزشی

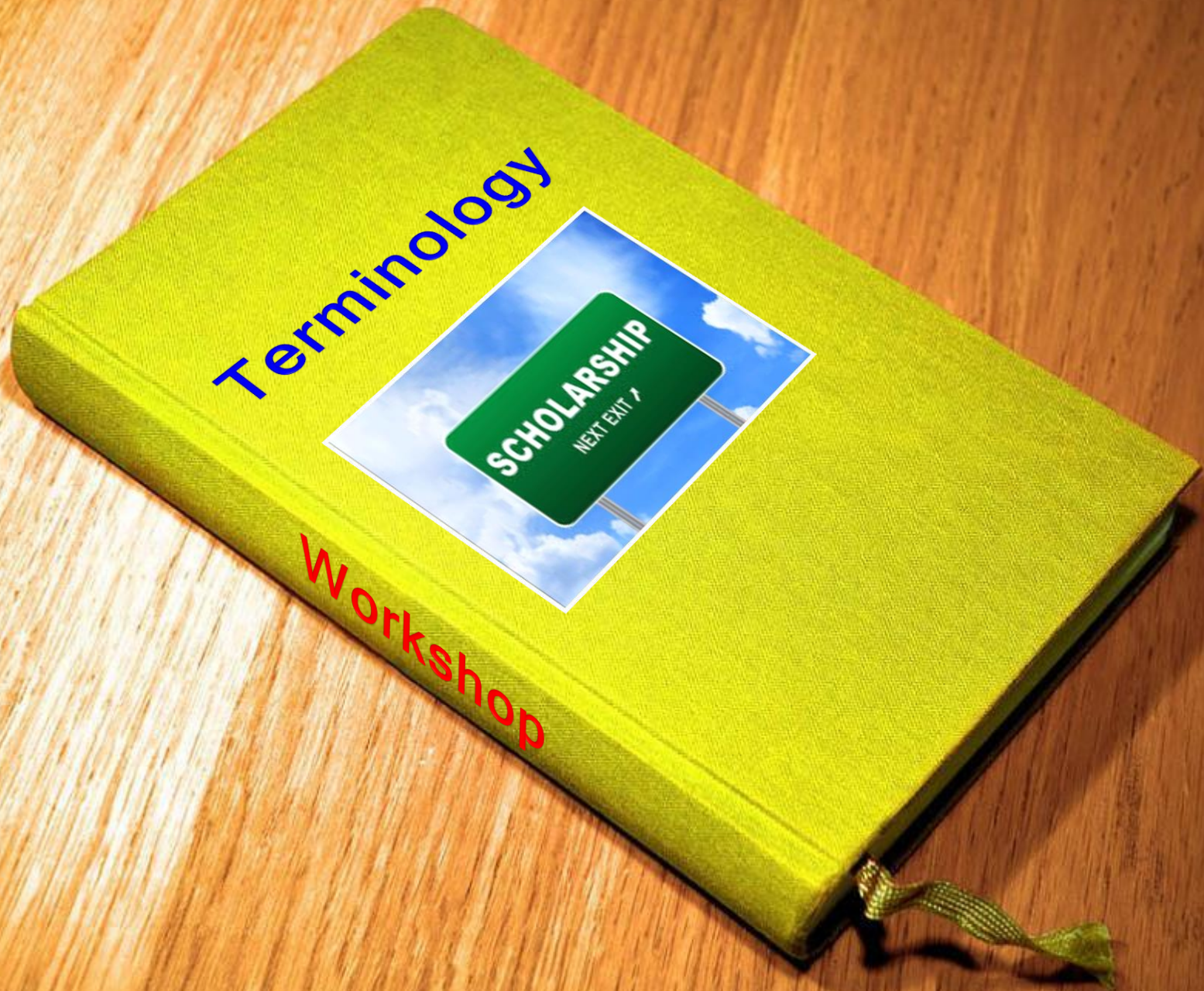
نتایج تحقیقات: بنیاد کارنگی

تحقیقات بنیاد کارنگی نشان داد که:

- ۷۰٪ اساتید علاقمند به تدریس می باشند.
- در صد قابل ملاحظه ایی از آنها معتقدند که اثر بخشی تدریس باید شرط اولیه در ارتقا استاد باشد.
- بیشتر آنها این شعار که دانشجویان تنها باید در ساعات مشخص در ارتباط با اساتید باشند را رد کردند و تعامل خارج از این ساعات را مفید می دانند.
- بطور مشخص اکثریت آنها تدریس را رسالت محوری می دانند و از بودن با دانشجو لذت می برند.

این درحالی است که بیشتر اساتید در این تحقیقات گزارش کرده اند که :

- سیستمهای پاداش مؤسسات آموزشی شدیداً بنفع پژوهش می باشد و نه تدریس.
- بیش از یک سوم معتقد بودند که انتشارات در مؤسسات آموزشی تنها شمرده می شود و کیفیت آنها ارزشیابی نمی شود. (حتی در مؤسسات پژوهشی ۴۲٪ افراد به این موضوع معتقد بودند).

واژه دانش پژوهی Scholarship: Scholar

Scholarship

- مجموعه کارکردهای علمی عضو هیات علمی
- فعالیت های تحقیقاتی
- پیشرفت های علمی، سوابق و سنوات شغلی
- محقق و پژوهشگر
- بورس تحصیلی

اسامی مترادف دانش پژوهی آموزشی

■ فرایند آموزشی

■ فرایند دانش پژوهانه = فعالیت دانش پژوهانه

■ دانش پژوهی آموزشی

■ Educational Scholarship

■ Scholarship of teaching and learning = SoTL

■ Scholarship of teaching

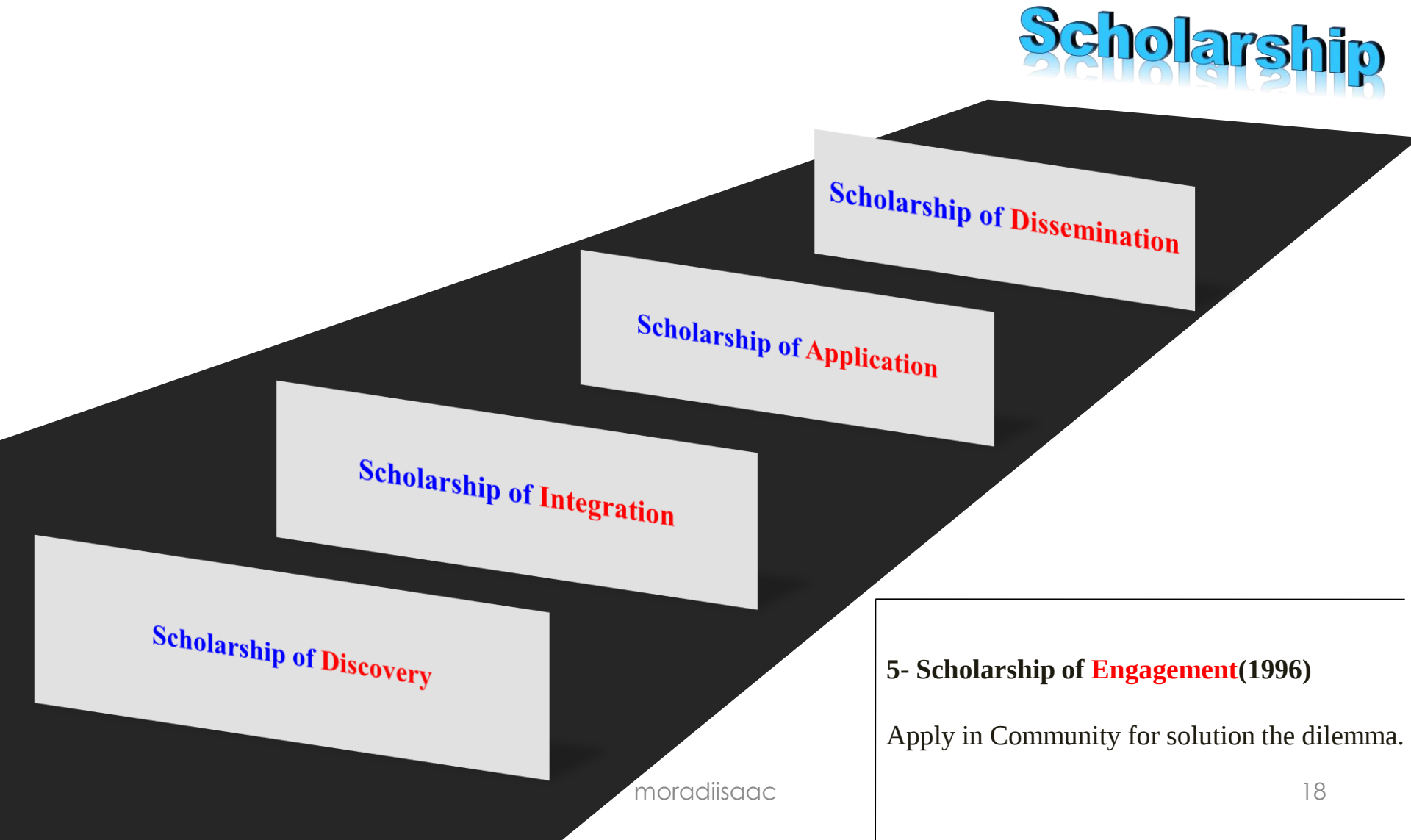
چرا دانش پژوهی آموزشی؟

- **واحد** دانش پژوهی در مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاهها
- تدریس در قالب برنامه **توانمندسازی** اعضای هیات علمی
- آئین نامه ارتقاء اعضای هیات علمی: جایگزینی برای **بند شرطی**
- کمیته کشوری دانش پژوهی در دانشگاهها (اعضای حقوقی و حقیقی)
- داوری براساس **تیب دانشگاه**: عدم تناسب امکانات و شرایط ...
- حوزه ای کمتر کار شده در کشور و دارای نوآوری

انواع دانش پژوهی

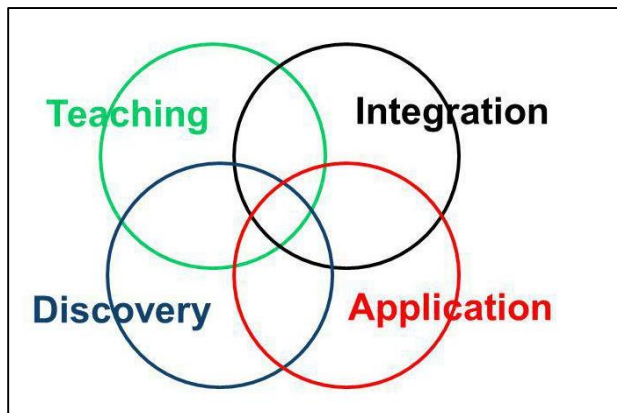
Domains of Scholarship(Boyer 1990)

انواع دانش پژوهی

دانش پژوهی در عرصه اکتشاف (Discovery) ✍

دانش پژوهی ادغام (Integration) ✍

دانش پژوهی کاربرد (Application) ✍

دانش پژوهی آموزشی (Scholarship of teaching) ✍

Discovery

Integration

Application

Scholarship of teaching

Discovery

Integration

lication

Scholarship of teaching

همان دانش پژوهی در عرصه اکتشاف یا
تحقیقات اصیل است (پژوهش)

Discovery

Integration

Application

Scholarship of teaching

Discovery

Integration

Application

Harship of teaching

✓ جستجوی ارتباط بین پژوهشهای صورت گرفته در درون یک رشته یا رشته های مختلف

✓ در هم آمیختن نتایج پژوهشهای صورت گرفته که منجر به ایجاد مفاهیم و دیدگاههای جدیدی شود.

Discovery

Integration

Application

Scholarship of teaching

Discovery	Integration
Application	Scholarship of teaching

✓ اشاره به جنبه ارایه خدمات دانشگاهها: چگونه دانش به دست آمده می تواند در عرصه عملی استفاده شود.

✓ پرداختن به مسایل روز و مورد نیاز جامعه: جدیدترین نظریات آموزشی، حل مشکل محیط زیست و ...

Discovery

Integration

Application

Scholarship of teaching

Discovery	Integration
Application	Scholarship of teaching

✓ همه این دانشها و دستاوردها زمانی میتواند سودمند باشد که با روشی موثر و معنی دار قابل انتقال به دیگران باشد.

✓ در واقع، در دانش پژوهی آموزشی، فعالیت های صورت گرفته در عرصه آموزش است.

نکات قابل توجه: دانش پژوهی

تمامی این اشکال دانش پژوهی باید توسط دانشگاهها شناسایی و ارج نهاده شود(بویر).

۱

فعالیت در یکی از حوزه های دانش پژوهی، به معنی رد مشارکت در سایر عرصه ها نمی باشد.

۲

این که عضو هیات علمی در تمامی این حوزه فعالیت دانش پژوهی داشته باشد، صحیح نیست.

۳

این چهار عرصه دانش پژوهی (بویر ۱۹۹۰) جدایی از ابعاد متفاوت، همپوشانی هایی با هم دارند

۴

وجه تشابه: دانش پژوه با استفاده از توانایی ذهنی خود، عرصه های دانش را به طور خلاقانه، آگاهانه و منظم به پیش می برد یا دچار تحول و تغییر می کند(رابرت-هانسن)

۵

دانش پژوهی آموزشی

- آموزش و کلیه فعالیت هایی که منجر به یادگیری می شوند می توانند در حوزه دانش پژوهی آموزشی قرار گیرند.
- دانش پژوهی آموزشی قابل تعریف کردن است.
- برای آن که آموزش به عنوان یک فعالیت دانش پژوهی پذیرفته شود باید قابل ارزیابی باشد.

فرایند آموزشی

■ حتما باید حاصل یک **مداخله** باشد.

■ **نتایج** آن مشاهده و ارزیابی شده باشد.

■ به شیوه ای مناسب و آشکار به دیگران **اطلاع رسانی** شده باشد.

■ دغدغه اصلی فرایند، **ارتقاء کیفیت آموزش** و یادگیری است.

دانش پژوهی متفاوت با
پژوهش در آموزش است.

IT - HR - MY U OF C - CONTACTS

Search

Office of Health and Medical Education Scholarship

HOME WHAT WE DO FUNDING MEMBERSHIP RESOURCES NEWS

[About OHMES](#)
[Vision & Mission](#)
[Governance](#)
[Archives](#)
[Reports & Publications](#)
[What Is Educational Scholarship?](#)
[Contact Us](#)

Search OHMES

Google Custom

What is Educational Scholarship?

CAME Definition

An umbrella term which can encompass both research and innovation in health professions education.

AAMC Definition (2009) **Association of American Medical College**

Educational Scholarship refers to any material, product or resource originally developed to fulfill a specific educational purpose that has been successfully peer-reviewed and is subsequently made public through appropriate dissemination for use by others.

دانش پژوهی آموزشی

- Teaching
- Excellent in Teaching
- Scholarly Teaching
- Scholarship of Teaching

کاربرد دانش و شواهد مربوط به آموزش در فرایند یاددهی و یادگیری، نقد آموزش مبتنی بر شواهد و مداخلات آموزشی هدفمند توسط فرد و مشارکت دادن نتایج و عقاید با سایر افراد (مارتین و پروسر).

واژه ها و مفاهیم

1 **تدریس برجسته**
Excellent
teaching

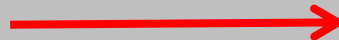
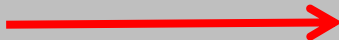
طراحی و اجرای فعالیت های آموزشی: برنامه ریزی آموزشی، تدریس،
ارزیابی دانشجو و ...

2 **تدریس عالمانه**
Scholarly
teaching

استفاده از بهترین شواهد در تدریس: فعالیتهای آموزشی براساس
شواهد و مطالعات علمی و بکارگیری نتایج آن (فعالیت نوآورانه)

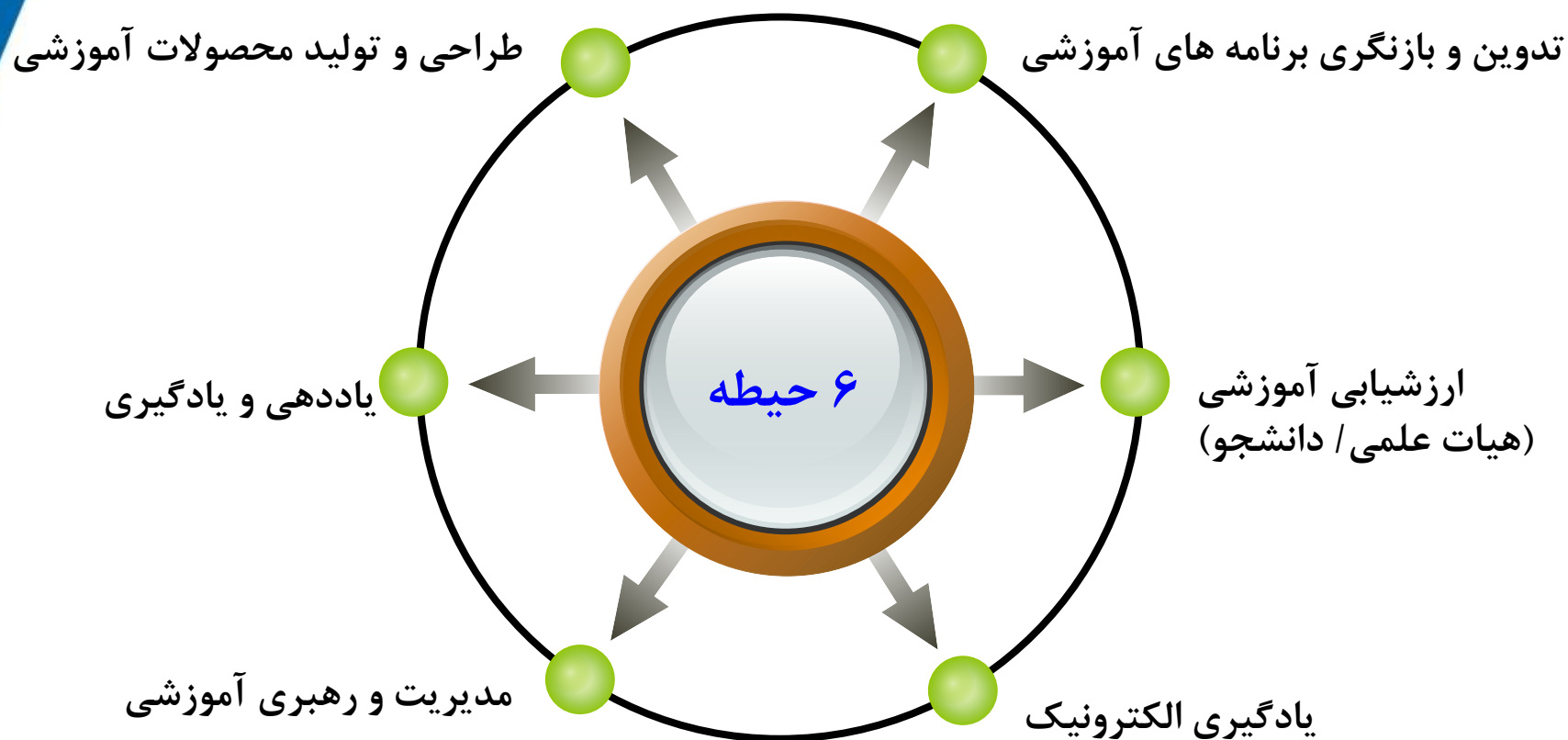
3 **دانش پژوهی**
آموزشی
Scholarship
of teaching

قرار دادن نتایج حاصل از فعالیت آموزشی در اختیار جامعه
آموزشی به گونه ای که بتوانند مورد ارزیابی نقادانه قرار دهند.

حوزه های دانش پژوهی آموزشی (جدید)

فعالتهای آموزشی با چه معیارهایی مورد ارزیابی قرار می گیرند ؟

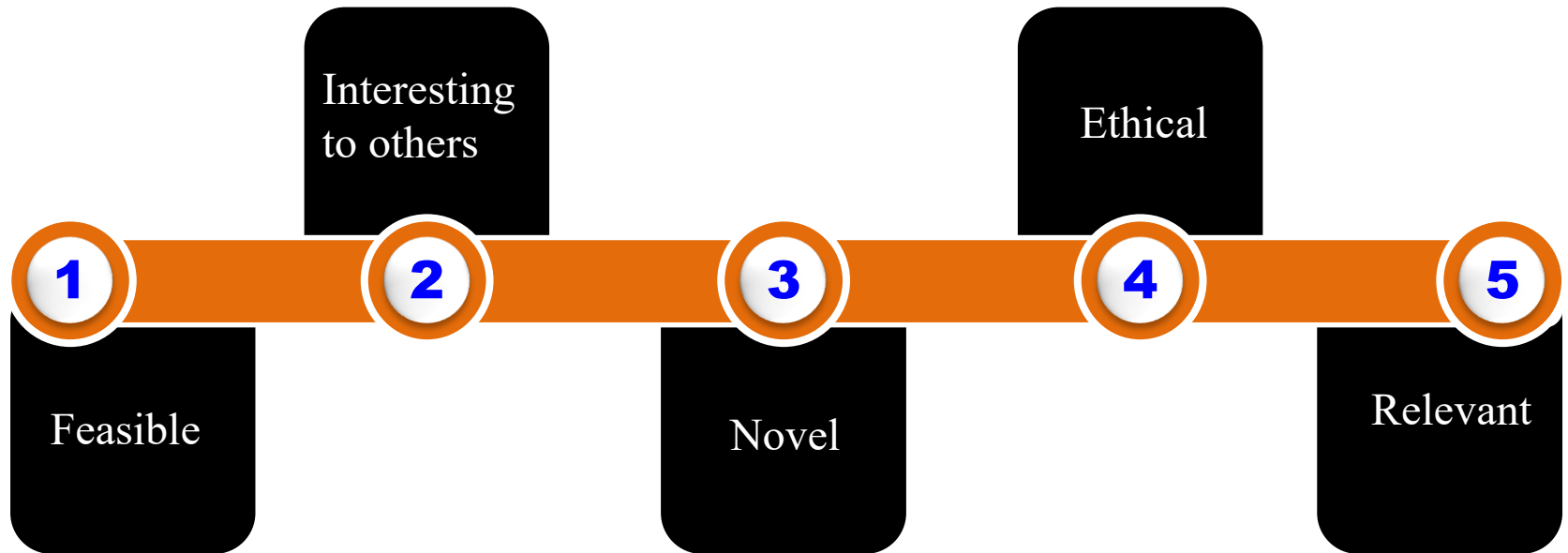
FINER Criteria

Workshop

Table 4. The FINER criteria.

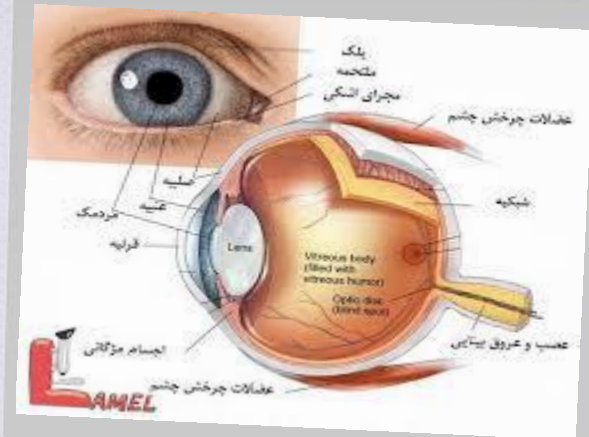
- Is the inquiry feasible? Does the author have institutional support and/or the necessary resources to pull it off, such as protected time or have access to such resources? Are the questions of - appropriate size so one can realistically do them in the intended time frame and required settings? Will change to program policies or processes be possible/supported by the institution? And if so, are these changes interesting to its originator, it must also be interesting to the broader educational community.
- Is it novel? Has it been done before (or has it been done in the context that the author is interested in studying)?
- Is it ethical? Are there any ethical issues that need addressed and is institutional review needed?
- Is it relevant? Will users of the resultant scholarship find it useful? Will the scholarship provide a foundation upon which others can build? (Gask et al. 2013)

FINER criteria: success of a Scholarly activity

نمونه فرایند برتر کشوری

اهمیت نوآورانه بودن فعالیت دانش پژوهانه

معیارهای ارزیابی دانش پژوهی آموزشی

Glassick
Criteria

ضرورت ارزیابی دانش پژوهی

■ در صورتی که بخواهیم مفهوم بسط یافته دانش پژوهی را در حیات آکادمیک مؤسسات آموزشی وارد کنیم لازم است بتوانیم با معیارهای مشخص و ثابتی اشکال مختلف آن را مورد ارزیابی قرار دهیم.

Glassick criteria for Scholarly of Teaching

- 1 Clear goals
- 2 Adequate preparation
- 3 Appropriate methods
- 4 Significant results

Glassick criteria for Scholarship of Teaching

- 1 Clear goals
- 2 Adequate preparation
- 3 Appropriate methods
- 4 Significant results
- 5 Effective presentation
- 6 Reflective critique

معیارهای کلاسیک جهت ارزیابی فعالیت های آموزشی

۱- دارا بودن اهداف مشخص

- اعضای هیات علمی باید اهداف خود را از فعالیتهای صورت گرفته به وضوح بیان کنند.
- آیا اهداف به وضوح بیان شده است؟
 - آیا اهداف بیان شده واقع بینانه و قابل دسترسی هستند؟
 - آیا اهداف مورد نظر در زمینه مربوطه مهم هستند؟

1

Clear goals

۲- کسب آمادگی کافی

- آگاهی از فعالیت های قبلی صورت گرفته در زمینه مورد نظر
- داشتن مهارت های لازم برای انجام فعالیت
 - از پیش فراهم کردن منابع مورد نیاز آن فعالیت

2

Adequate preparation

معیارهای کلاسیک جهت ارزیابی فعالیت های آموزشی

۳- استفاده از روش مندی مناسب

عضو هیات علمی باید:

- از روش مناسب برای انجام فعالیت خود بهره بگیرد
- آنها را به صورت مؤثری به کار ببندد
- در موارد لزوم بر حسب نیاز آنها را تغییر دهد

معیارهای کلاسیک جهت ارزیابی فعالیت های آموزشی

۴- نتایج قابل توجه

- نتایج حاصل از فعالیت دانش آن حوزه را افزایش دهد
- فعالیت دانش پژوهی موجب تحریک یادگیری در دیگران شود
- مشکلی را در داخل و یا خارج از حوزه دانشگاه حل کند

عضو هیات علمی باید به سوالات زیر پاسخ دهد:

- آیا عضو هیات علمی به اهداف خود دست یافته است؟
- آیا فعالیت صورت گرفته در نهایت منجر به افزودن مطلبی به دانش موجود در آن زمینه شده؟
- آیا فعالیت صورت گرفته افق های جدیدی برای بررسی و مطالعه بیشتر ایجاد نموده است؟

معیارهای کلاسیک جهت ارزیابی فعالیت های آموزشی

5

Effective presentation

۵- ارایه موثر

- یک فعالیت عضو هیات علمی هر قدر هم که برجسته و درخشان باشد در صورتی که به دیگران ارائه نشود یک فعالیت دانش پژوهی محسوب نخواهد شد.
- ویژگی بارز فعالیت های دانش پژوهی، ارائه آن به سایرین است و لازم است که با دیگران در میان گذاشته شود و توسط آن ها مورد نقد قرار گیرد.
- ✓ برگزاری کارگاه های آموزشی و ایراد سخنرانی در مورد نتایج فعالیت آموزشی
- ✓ محصول آن به صورت مدعو (سایر دپارتمانها/ دانشکده ها/ دانشگاهها)
- ✓ ارائه نتایج در کنگره های علمی، انتشار در مجلات علمی- پژوهشی،
- ✓ ثبت فعالیت ها در وب سایت ها، در قالب سی دی، ایمیل و...

ارایه موثر

- نماد فعالیت های دانش پژوهی به طور ویژه تولید محصولی است که به صورت گسترده در اختیار سایرین قرار داده می شود و مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد.
- ویژگی بارز فعالیت های دانش پژوهی، ارائه آن به سایرین است.
- برای آن که فعالیتی به عنوان دانش پژوهی در نظر گرفته شود لازم است که با دیگران در میان گذاشته شود و توسط آن ها مورد نقد قرار گیرد.

معیارهای کلاسیک جهت ارزیابی فعالیت‌های آموزشی

۶- بازبینی نقادانه

- آیا عضو هیات علمی تعمق و تفکر در مورد فعالیت خود داشته است؟
- آیا از دیدگاه‌ها و نظرات دیگران در زمینه فعالیت خود استفاده نموده است؟
- آیا از نتایج ارزیابی‌ها برای بهبود فعالیت‌های آتی بهره برده است؟

تفاوت
دانش پژوهی آموزشی
با
آموزش در پژوهش

معیارهای کلاسیک

کاربرد معیارهای ارائه شده توسط کلاسیک و همکاران برای ارزشیابی دانش پژوهی اکتشاف و آموزش		
معیار کلاسیک	دانش پژوهی اکتشاف	دانش پژوهی آموزشی
دارا بودن اهداف مشخص	روشن بودن هیپوتز، مهم بودن سوالات پژوهش	اهداف مشخص، قابل اندازه گیری و قابل دستیابی
کسب آمادگی کافی	دانش مناسب، توانایی گردآوری منابع ضروری	دانش به روز، شناسایی و سازماندهی مقدار و سطح مناسبی از مواد آموزشی متناسب با اهداف
استفاده از روش مناسب	روش مطالعه پیشنهادی پاسخگوی سوالات است، تحلیل آماری مناسب	انتخاب روش آموزشی مناسب برای رسیدن به اهداف تعریف شده انتخاب روش مناسب برای ارزیابی پیامدها
نتایج قابل توجه	هیپوتز ارزیابی و قبول یا رد می شود	اندازه گیری کیفیت یا تاثیر ارائه نشان دادن دستیابی

مقایسه از نظر معیارهای کلاسیک

دانش پژوهی آموزشی		پژوهش در آموزش
حیطه فعالیت	همه حیطه های آموزش پزشکی (مانند برنامه ریزی درسی، یاددهی - یادگیری، ارزیابی فراگیران و ارزشیابی، مدیریت و رهبری و ...)	همه حیطه های آموزش پزشکی (مانند برنامه ریزی درسی، یاددهی - یادگیری، ارزیابی فراگیران و ارزشیابی، مدیریت و رهبری و ...)
هیپوتز	ندارد	دارد
هدف	دارد (پاسخگویی به یک نیاز آموزشی)	دارد (پاسخگویی به یک سوال آموزشی)
بیان مساله	دارد (نشان دادن دقیق ابعاد مشکل موجود در محیط آموزشی محل فعالیت تیم مجری)	دارد (نشان دادن دقیق ابعاد سوال موجود در جامعه علمی)
مرور بر متون	دارد (مرور بر شواهد کافی برای نشان دادن تجربیات موجود در زمینه پاسخ دادن به نیاز مورد نظر - نشان دادن نیاز آموزشی برآورده نشده)	دارد (مرور بر شواهد کافی برای نشان دادن خلاء موجود در زمینه پاسخ دادن به سوال مورد نظر - نشان دادن سوال آموزشی پاسخ داده نشده)

مقایسه از نظر معیارهای کلاسیک (ادامه)

دانش پژوهی آموزشی		پژوهش در آموزش
روش اجرا	دارد (متناسب برای برطرف کردن نیاز آموزشی موجود)	دارد (متناسب برای پیدا کردن پاسخ سوال آموزشی موجود)
نتایج مشخص	دارد (نشان دادن موفقیت تجربه انجام شده در پاسخگویی به نیاز موجود)	دارد (نشان دادن موفقیت پژوهش انجام شده در پاسخگویی به سوال موجود)
انتشار	دارد (در قالب های مختلف از جمله برگزاری کارگاه، کتاب، دی وی دی، سخنرانی، چاپ مقاله یا ارایه در همایش های علمی)	دارد (در قالب چاپ مقاله یا ارایه در همایش های علمی)
نقد	دارد (در قالب نقد فعالیت انجام شده از نظر ابعاد مختلف کار انجام شده برای ارتقای کیفیت کار انجام شده در دوره های مختلف اجرا)	دارد (در قالب نقد پژوهش انجام شده از نظر ابعاد مختلف پژوهش در پایان پروژه)

اهمیت
مستندات

در

دانش پژوهی آموزشی

گردآوری و ارسال کلیه
مستندات انجام فعالیت
دانش پژوهانه یا فعالیت
نوآورانه، ضروری است.

- طرح دوره و درس
- کوریکولوم
- ایمیل
- پرسشنامه
- برنامه دوره (کارگاه)
- عکس (تصویر)
- فیلم (ویدئو)
- نامه اداری (کارتابل)
- صورتجلسه

از آرایه ایده تا اسکالر شدن

سوال،
مشکل یا
مساله

ایده

مکتوب،
هدف دار
قابل اندازه
گیری

اجرا و
ارزشیابی

نقد و
انتشار

A decorative border of autumn leaves and acorns surrounds the central text. The leaves are in various shades of yellow, orange, and red, with some showing green. There are several acorns and small clusters of red berries scattered among the leaves.

پایان بخش اول کارگاه

بسیار ممنون از همراهی و توجه شما بزرگواران